

var dog ikke noget uoverkommeligt. Saa maatte Landarbejderen for mig godt forrente Obligationen helt ud med 3 pCt., det vil saa blive 108 Kr. om Aaret. Afdraget kan man for den Sags Skyld ordne for mig noget nær, som man vil, og gøre det aarligt, hvis man endelig vil have det. Naar jeg skulde ordne det, som jeg helst vilde, synes jeg, det vilde være det rigtigste at lade det rette sig efter Familiens Størrelse, saaledes at, medens man tog et klæffeligt Afdrag af unge Folk uden Familie, saa sagde man, at for hvert Barn, Familien forøgedes med, indtil 4, formindstedes Afdraget, og saa burde de være fri for det, naar der kom 4 Børn. — Nu kan jeg gerne springe over Resten. Giftermaals-spørgsmaalet skal jeg kun i al Stilhed jynge uden om; jeg er nemlig bange for, at ærede Medlemmer maaste kunde tro, at jeg, naar jeg begyndte at tale om Løsningen af disse Baand og tale for Lettelsen af Afgangen til nyt Egtekab, da kunde tale for Offerets Skyld. Enhver ved jo, at ved saadanne Lejligheder falder der noget af: Naar det regner paa Præsten, drypper det paa Degnen, selv om man nu ikke gaar saa langt eller er saa fremsynet som den russiske Pape, der regnede haade de forventede Barnedaaber og Begravelser med til sin Indtægt. Jeg skal nu slutte med, ligesom næsten alle de foregaaende Talere, at sige, at Forslaget, som det foreligger fra den højtærede Minister, er ubrugeligt, men jeg vil paa den anden Side hævde, at det godt kan danne et Grundlag for en videre Forhandling om dette Spørgsmaal. Selv om man ikke kan lave dette Forslag om i en halv Snes Minutter, tror jeg dog, at jeg turde tage mig paa at lave det om paa en Timeetid saaledes, at det godt kunde bruges. Efter den højtærede Ministers Udtalelser, saa vidt jeg forstod dem, var han jo ogsaa villig til at gøre Indrømmelser, og jeg haaber da, at det skal lykkes at saa Loven gennemført i en saadan Stikkelse, at alle Parter, som ere interesserede i dette Spørgsmaal, kunne blive nogenlunde tilfredse dermed.

Leth-Øspensen: Jeg vil begynde med i Tilslutning til saa mange andre Talere i denne Sag og da særlig til det, som lige straks blev fremhævet af det ærede Medlem for Bælum (S. Jensen), at sige, at denne Sag jo er bleven imødeset med meget store Forventninger i Befolkningen, og at det vist ogsaa er meget saa Sager, der omfattes med saa stor Interesse herinde fra, det viser jo for øvrigt ogsaa netop den lange Talerrække. Det er ganske naturligt, at der ved et saadant første Forsøg, som her er Tale om,

raader en ikke ringe Usikkerhed og Jamlen frem og tilbage for at finde det rette, og det har jo ogsaa vist sig her. Vi ville vist alle indrømme, at med al Respekt for Kommissionen og for den højtærede Minister og ogsaa for de ærede Talere, som have udtalt sig, har man helt igennem sporet en ikke ringe Usikkerhed i Retning af, hvad man vilde gøre. Jeg tror, det vilde være meget uheldigt, hvis man vilde se alt for ensidigt paa dette Spørgsmaal, saadan som det forekommer mig, at der for Resten fra flere Sider her i Salen er blevet set under de Udtalelser, der ere komne frem. Jeg tror, man vilde gøre sig skyldig i en stor Fejl, hvis man f. Eks. vilde se dette Spørgsmaal alene som et Landarbejderspørgsmaal, eller alene som et Arbejdsgeberpørgsmaal. Jeg tror ogsaa, man vilde se for ensidigt paa det, hvis man vilde se det som et samlet Landbrugsspørgsmaal. Jeg tror nemlig, at hvis denne Sag kunde blive nogenlunde helbig gennemført, er det og bør det blive et helt Samfundsspørgsmaal. Jeg tror, at hvis man kommer til at se noget nøjere paa det, vil en Del af den Uenighed falde bort, som synes at have været mellem forskellige Talere, navnlig angaaende Spørgsmaalet om Løddernes Størrelse. Derom synes der at have været de største Stridigheder, og de maatte kunne falde bort, i alt Fald for en Del. Jeg tror, man vil komme til den Overbevisning, at det maatte nok er uheldigt, at man har sat Grænserne for Løddernes Størrelse saa snævre, ikke alene opad, men ogsaa nedad. Spørgsmaalet om Løddernes Størrelse mener jeg nemlig maa hænge sammen med, hvilken Anvendelse man mener Lødden bør have, og hvilket Maal man vil naa med den. Og da tror jeg, at man kan dele det, som man vil opnaa ved Loven, i to Hoveddele, nemlig for det første dette at skabe saadanne Naar for Landarbejderne, at de kunne søle sig tilfredse med at blive paa Landet, hvor de naturligvis helst ville være, selv om Landbruget ikke formaar at give dem saa stor Løn, som de ville kunne faa ved at tjene i andre Erhverv, hvad vi jo maa indrømme, at Landbruget ikke kan give dem under de Konjunkturer, vi nu have. Det er altsaa den ene Side, at gøre Landarbejderne som saadanne mere tilfredse med deres Stilling og derigennem blandt andet ogsaa være med til at standse den for Samfundet uheldige Udvikling, som i flere Aar har fundet Sted i Retning af Indvandring fra Landet dels til Byerne og dels til Udlandet. Der er her ganske sikkert en meget stor Samfundsopgave, som ikke alene er af Interesse for Arbejderne og Arbejdsgeberne paa Landet, men sikkert ogsaa